

LUX

3 FILMI
24 JEZIKOV
28 DRŽAV

FILM

DAYS

UROK (UČNA URA)

Kristina Grozeva, Petar Valčanov
Bolgarija, Grčija

UROK (UČNA URA)

KRISTINA GROZEVA, PETAR VALČANOV

Nade je učiteljica angleščine, ki živi z brezposelnim možem in štiriletno hčerko. Ko se nekega dne vrne iz službe, jo doma pričaka sodni izvršitelj. obroki kredita niso bili plačani, mož je namreč denar porabil za druge stvari. Nade mora v treh dneh zbrati denar za plačilo banki, sicer bo njena hiša naprodaj.

Tako se začne odštevanje, kjer se ovire kopičijo, doslej vzorna Nadina poštenost pa je postavljena na preizkušnjo.

MOŽNOSTI ZA ANALIZO

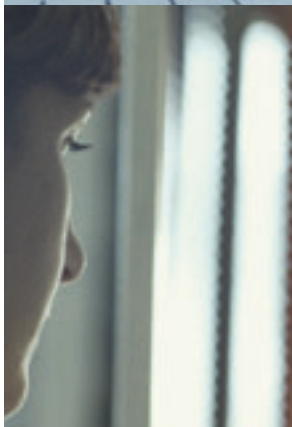
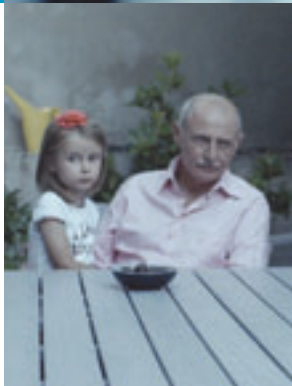
Glavna junakinja filma ima težave tako v zasebnem življenju, saj mora odplačati dolg, kot v poklicnem, saj ne more prenesti, da bi kraja v šoli ostala nekaznovana. Ti sprva nepovezani zgodbi se na koncu filma združita.

POŠTENA ŽENSKA

Na začetku filma učenki Nadinega razreda ukradejo denarnico z denarjem za kosilo v šolski menzi. Učiteljica od učencev zahteva, naj izpraznijo svoje torbe in okradeni deklici dovoli, da jih preišče in morda najde svojo denarnico. Ko iskanje ne obrodi sadov, Nade zahteva, naj vsak prispeva nekaj denarja, da bi tako povrnili izgubo; sama prva seže v denarnico. Na koncu ure Nade razglasi, da bo krivec imel še eno priložnost, da se odkupi: na steno pritrdi prazno kuverto, kamor lahko tat anonimno vrne ukradeni denar. Med naslednjo uro učiteljica pogleda v kuverto: iz nje pade le cigaretni ogorek, čemur se učenci porogljivo smejijo. Nade ne more dopustiti, da bi kraja ostala nekaznovana.

V teh začetnih prizorih se Nade pokaže kot oseba, predana pravičnosti, ki v poklicu učiteljice vidi pomembno moralno vlogo. Nadina naloga ni zgolj otroke naučiti angleščine, ampak jih vzgajati v najožjem pomenu besede: zagovarjati vrednote, torej poštenost, pravičnost, ter otrokom privzgojiti spoštovanje teh vrednot. Ta ideal je zanjo zelo pomemben. Pravzaprav se zdi, da jo vse, kar stori glede kraje, zadeva osebno.

Nade je prikazana tudi kot precej toga in pikolovska oseba: kup zvezkov je natančno poravnani, na ulici pobere odpadke, ki jih je nekdo odvrigel, in jih vrže v koš; vedno je brezhizbno oblečena; ko gre na materin grob, razgrne robček in sede nanj.

Nade kljub vsem težavam, s katerimi se sooča, ohrani nadzor nad seboj, zlasti nad svojimi čustvi. Zdi se, da se je sposobna odmakniti od njih, da bi lahko razumsko presodila dogodke in se soočila z njimi. Ko se sooča s krajo v svojem razredu, z izvršiteljem, ki ji naznani skorajšnjo prodajo njene hiše, ali z naročnikom, ki ji noče izplačati honorarja, brani svoje stališče, pogosto z veliko odločnostjo, ter ostaja razumna in mirna. Nade se odlikuje po moralnem čutu, idealih pravičnosti in reda, ki jih uresničuje z nepopustljivostjo in samoobvladovanjem.

ZAPLET Z VRAČILOM DOLGA

Obroki za hišo niso bili plačani, Nadin mož pa se ni menil za opomine: če denarja ne vrnete v treh dneh, bo hiša naprodaj. Nade se skuša najprej pogoditi z bankirjem, vendar brez uspeha; najti mora denar. Najprej zahteva honorar od naročnika, za katerega prevaja, a zaman. Nato se obrne na zasebnega posojilodajalca.

Komaj reši to težavo, že se pojavi nova: naročnik, za katerega prevaja, je finančno propadel in zbežal, tako da Nade ne more več računati na izplačilo honorarjev. Tako oderuha zaprosi za odložitev dolga, poplačilo pa se zahteva v nepričakovani obliki: Nade mora oderuhovemu nečaku Mitku dati boljšo oceno, kot si jo zasluži. Tako se sooči z enakim protislovjem kot tatič, ki ga je skušala odkriti na začetku filma. Ob tej zrcalni podobi se mora Nade vprašati: Zakaj je fant kradel? Zakaj si sama tako zagrizeno prizadeva za njegovo kaznovanje?

Z VIDIKA FILMA

Urok (Učna ura) je film presenetljivih estetskih odlik: gre za film z malo dialogi, kjer si mora gledalec veliko razložiti sam. Pravzaprav Nade govori le redkokdaj: ni zelo zgovorna in njen obraz je razmeroma brezizrazen. Gledalec lahko zgolj iz Nadinih gest in situacij, v katerih se znajde, razbere njeno duševno stanje, si pojasni njena dejanja in končno razume, kaj se dogaja, kaj Nade počne in kaj občuti.

Tudi ritem filma je podoben njeni osebnosti: na trenutke živahen, dejaven, usmerjen na bistveno; drugič spet počasen, ko si vzame čas za premišljevanje ali dvome. S tega vidika je Nade blizu *Rosetti* bratov Dardenne (Belgija, 1999) ali liku Thierryja v filmu *La Loi du marché* (Stéphane Brizé, Francija, 2015): tako kot Nade sta ta lika v težavnem položaju in opazujeta, svojih misli pa ne izražata z besedami. Ta filmski slog bi lahko označili kot dokumentaren, prek katerega se izraža družbena kritika, ki zavrača individualizem, prevlado denarja nad moralnimi vrednotami in ideali.

V RAZMISLEK

Naslov filma *Urok (Učna ura)* se nedvomno nanaša na poklic glavne junakinje. Ob Nadini zgodbi in njenih finančnih težavah pa je mogoče najti tudi drugačno, manj očitno razlago. Kako je še mogoče razložiti naslov tega filma? Kdo poučuje koga v tej zgodbi?

Nade ni enoznačen lik: zaradi svoje togosti, pomanjkanja humorja, svojega očitnega samoobvladovanja je lahko nekaterim zoprna. Spet drugim je lahko blizu zaradi svojih moralnih vrednot, dostojanstva, načina, kako se spopada s težavami. Kako dojemate lik Nade? Morda menite, da je njena ideja o pravičnosti univerzalna?

VPRAŠANJE

V filmu se nenehno pojavlja tema dolga: Nade dolguje banki in nato zasebnemu posojilodajalcu; oče „dolguje“ nagrobnik svoji ženi; tatič „dolguje“ denar razredu; naročnik „dolguje“ Nade honorarje. Obresti za ta dolg – neke vrste plačilo za storitev – so nedvomno ekonomske, od časa do časa pa tudi moralne ali psihološke. Moralni stroški so občasno previsoki in so videti kot ponižanje. Nazadnje se dolжник znajde v suženjskem odnosu do upnika. Ali lahko to idejo še razvijete in potegnete vzporednice z zadolženostjo držav?

Anne Vervier

les grignoux

REŽIJA: Kristina Grozeva, Petar Valčanov
SCENARIJ: Kristina Grozeva, Petar Valčanov
IGRAJO: Margita Goševa, Ivan Barnev,
Ivanka Bratoeva, Ivan Savov, Deja Todorova,
Stefan Denoljubov
DIREKTOR FOTOGRAFIJE: Krum Rodriguez
PRODUCENTI: Kristina Grozeva,
Petar Valčanov, Konstantina Stavrianu,
Rena Vugiukalu, Magdalena Ilieva
PRODUKCIJA: Abraxas Film Ltd, Graal films
in Little Wing
LETO: 2014
DOLŽINA: 105 minut
ŽANR: drama
DRŽAVA: Bolgarija, Grčija
IZVIRNI JEZIK: bolgarščina

PRIKAZ NAŠIH ZGODB PREK FILMSKIH ČUSTEV

Evropski parlament z zadovoljstvom predstavlja tri filme, ki tekmujejo za FILMSKO NAGRADO LUX:

MEDITERRANEA (SREDOZEMLJE), režija Jonas Carpignano
(Italija, Francija, ZDA, Nemčija, Katar)

MUSTANG, režija Deniz Gamze Ergüven
(Francija, Nemčija, Turčija, Katar)

UROK (UČNA URA), režija Kristina Grozeva in Petar Valčanov
(Bolgarija, Grčija)

Te večplastne zgodbe, ki so nastale zahvaljujoč se veliki vnetosti in ustvarjalnosti nadarjenih mladih evropskih filmskih režiserjev, bodo predvajane v času FILMSKIH DNEVOV LUX, ki so letos na sporedu že četrtrič.

FILMSKA NAGRADA LUX

Kultura ima ključno vlogo pri izgradnji naših družb.

Zavedajoč se tega je Evropski parlament leta 2007 začel podeljevati nagrado FILMSKA NAGRADA LUX, katere namen je povečati kroženje evropskih filmov po Evropi in povsod po Evropi spodbujati pogovore in razprave o poglobitvini družbenih vprašanj. FILMSKA NAGRADA LUX je edinstvena pobuda. Medtem ko je večina koprodukcij prikazanih le v državi izvora in redkokdaj drugod, tudi znotraj EU, FILMSKA NAGRADA LUX omogoča podnaslovitev treh evropskih filmov v 24 uradnih jezikov EU.

Zmagovalca FILMSKE NAGRADE LUX bodo izbrali poslanci Evropskega parlamenta. Razglašen bo 25. novembra 2015.

FILMSKI DNEVI LUX

Ob nagradi FILMSKA NAGRADA LUX so nastali tudi FILMSKI DNEVI LUX. Od leta 2012 se v okviru FILMSKIH DNEVOV LUX širšemu evropskemu občinstvu predvajajo trije filmi v tekmovalnem programu za FILMSKO NAGRADO LUX. V sklopu FILMSKIH DNEVOV LUX vas vabimo, da uživate v nepozabni kulturni izkušnji, ki presega meje. Od oktobra do decembra 2015 si lahko v družbi filmskih ljubiteljev iz vse Evrope ogledate filme *Mediterranea* (Sredozemlje), *Mustang* in *Urok* (Učna ura) v enem od 24 uradnih jezikov EU. Ne pozabite prek našega spletnega mesta luxprize.eu ali Facebook strani glasovati za svoj najljubši film!

PRIZNANJE OBČINSTVA

V okviru FILMSKE NAGRADE LUX se podeli tudi priznanje občinstva. Izkoristite priložnost in glasujte za film *Mediterranea* (Sredozemlje), *Mustang* ali *Urok* (Učna ura). Tako boste na povabilo Evropskega parlamenta sodelovali v izboru za obisk mednarodnega filmskega festivala v Karlovih Varih julija 2016 in pri razglasitvi zmagovalca priznanja občinstva.

GLEJ,
RAZPRAV-
LJAJ
IN GLASUJ

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU